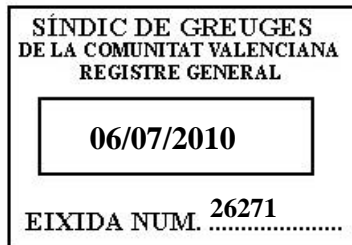

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Ajuntament d'Olocau
Sr. Alcalde-Presidente
Pl. Major, 1
OLOCAU - 46169 (València)

=====
Ref. queixa núm. 104678
=====

Assumpte: dret a triar la llengua.

Senyora,

Vam rebre en esta institució un escrit de queixa signat pel Sr. (...), que va estar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment manifestava els següents fets i consideracions:

- ? Que el passat dia 4 d'abril va visitar la Casa de la Senyoria d'Olocau, on la funcionària d'atenció al públic es va negar a atendre'l en valencià.
- ? Que davant d'esta circumstància va demanar el llibre de reclamacions i li van manifestar que "no existia".
- ? Que considera vulnerats els seus drets lingüístics en no poder expressar-se, a la Comunitat Valenciana, en una de les dues llengües oficials.

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada.

A fi de contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada, li demanàrem que ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit.

La comunicació que vam rebre de l'Ajuntament de la Vila d'Olocau donava compte del següent:

“(…) En contestación a su escrito de fecha 06-05-2010, R.S. nº (...), referencia queja nº: 104678, asunto: dret a triar la llengua, esta Alcaldía pone en su conocimiento que según se me manifestó por parte de la persona que en esas fecha se encargaba de la atención al público y que el pasado 04-04-2010 atendió en la Casa de la Senyoria al Sr. (...), y que al no dominar el valenciano no pudo expresarse en este idioma, y así se lo hizo saber al Sr. (...). Pero, según se manifiesta, le indicó que no se negaba a que por el mismo se le hablase en valenciano y que al no disponer de libro de reclamaciones en las propias instalaciones de la Casa de la Senyoria, se dirigiese al Ayuntamiento a formular su queja si así lo estimaba conveniente, lo que hizo el Sr. (...) a través del correo electrónico del Ayuntamiento, ya que era domingo y se hallaban las oficinas municipales cerradas.”

L'interessat, a qui vam donar trasllat de la comunicació rebuda, no va formular cap al·legació, i per això resollem la queixa amb les dades que consten en l'expedient, per la qual cosa li demane els arguments que seguidament li exposes i que constituïxen els fonaments de la resolució amb què concloem.

- I. L'art. 3 de la Constitució espanyola assenyala el castellà com a llengua oficial de l'Estat i el deure de tots els espanyols de conèixer-la i el dret d'usar-la, i indica que la resta de llengües espanyoles seran també oficials en les respectives comunitats autònomes d'acord amb els seus estatuts.

Este article també declara que la riquesa de les distintes modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció.

II. L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, en l'art. 7, dins el títol I, estableix el que següent:

1. Els dos idiomes oficials de la Comunitat autònoma són el valencià i el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i usar-los.
2. La Generalitat Valenciana garantirà l'ús normal i oficial de les dues llengües i adoptarà les mesures necessàries per assegurar-ne el coneixement.
3. Ningú podrà ser discriminat per raó de la seua llengua.
4. S'atorgarà especial protecció i respecte a la recuperació del valencià.
5. La Llei estableix els criteris d'aplicació de la llengua en l'administració i en l'ensenyament.
6. Mitjançant una llei es delimitaran els territoris en què predomine l'ús d'una llengua o de l'altra, com també els que puguen exceptuar-se de l'ensenyament i l'ús de la llengua pròpia de la Comunitat.

III. Tot desplegant les previsions estatutàries, la Llei de la Generalitat Valenciana 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià,

IV.

- V. dedica el primer capítol del seu títol primer a l'ús oficial del valencià en l'administració pública.

L'art. 2n d'esta Llei assenyala que el valencià és la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, i que tots els ciutadans tenen dret a conèixer-lo i usar-lo, tant oralment i per escrit, en les relacions privades i en les instàncies públiques.

L'art. 3r estableix, a més a més, que no pot derivar-se en valencià qualsevol forma de discriminació o exigència de traducció.

L'art. 10 reitera que en territori de la Comunitat Valenciana tots els ciutadans tenen dret a dirigir-se i relacionar-se amb la Generalitat, els ens locals i la resta de caràcter públic en valencià.

Finalment, l'art. 16 estableix que les empreses de caràcter públic, com també els servicis públics dependents directament de l'administració han de garantir que els seus treballadors que tinguen relació directa amb el públic tinguen el coneixement suficient de valencià per a atendre amb normalitat el servici que tenen encomanat.

En l'àmbit de la legislació bàsica estatal, l'art. 35. d de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, declara que els ciutadans, en les seues relacions amb les administracions públiques, tenen dret a utilitzar les llengües oficials en el territori de la seua comunitat autonòmica, d'acord amb el que preveu esta llei i la resta de l'ordenament jurídic.

De tot el que hem dit es poden extraure les conclusions següents:

- 1a. És inqüestionable, i així ho reconeix la mateixa administració afectada, el dret que assistia el promotor de la queixa d'expressar-se en valencià i de ser atés, sense que es produïra cap forma de discriminació per utilitzar eixa llengua ni cap exigència de traducció.
- 2a. De la investigació realitzada es deduïx que este dret no va ser respectat per part del personal que es trobava de servici al públic en el moment en què van ocórrer els fets objecte d'esta queixa.

No obstant això, la tramitació del present expedient planteja una qüestió sobre la qual esta institució no pot deixar de pronunciar-se, relativa a l'adequat respecte dels drets lingüístics dels ciutadans.

El present expedient de queixa s'inicia, com coneix, com a conseqüència d'un escrit dirigit a esta institució per l'interessat, el Sr. (...), íntegrament redactat en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la Llei d'ús i ensenyament del valencià, que en l'article 11 estableix que:

“(…) en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en les que hi haja altres interessats que així ho manifestaren, l'Administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que fóra la llengua oficial en què s'haguera iniciat. 2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions es faran en la indicada pels interessats”,

la petició d'informe que els va ser realitzada, es va fer en la llengua triada per l'interessat, açò és, en valencià.

No obstant això, l'informe remés per vosté es troba redactat íntegrament en llengua castellana.

La Generalitat Valenciana, en compliment del mandat estatutari contingut en l'Estatut d'autonomia, va promulgar la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, el preàmbul de la qual assenyala la necessitat recuperar l'ús social i oficial del valencià.

L'esmentada llei va significar, d'una banda, el compromís de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, especialment, la recuperació social del valencià, definit com a llengua històrica i pròpia del nostre poble” i, d'altra banda, superar la relació de desigualtat existent entre les dos llengües oficials de la Comunitat Valenciana, el valencià i el castellà.

La cooficialitat lingüística instaurada per la Constitució espanyola, que reconeix com a llengua oficial d'una determinada comunitat autònoma, no sols l'idioma castellà, sinó també el propi d'eixa comunitat autònoma, va modificar substancialment l'ús, tant de privat com oficial, de les diverses llengües en el territori de l'Estat espanyol; és per això que les comunitats autònomes amb idioma oficial propi han legislat sobre la matèria, mitjançant les denominades lleis de normalització lingüística, amb la finalitat de fomentar l'ús oficial de la llengua cooficial amb l'objectiu que esta abastara cotes semblants a aquelles que corresponen al castellà com a idioma oficial del territori espanyol.

La persecució d'estos legítims objectius, reconeguts en la legislació autonòmica davall l'empara atorgada per la Constitució, no pot però desconèixer, i de fet no ho desconeix, que l'article 14 de la Constitució estableix el principi d'igualtat, amb interdicció de totes maneres de discriminació, inclosa la discriminació per motiu de llengua, i la declaració de l'article 3 del mateix text constitucional, que estableix expressament el dret de tots els ciutadans a usar la llengua espanyola.

En este sentit, la pròpia Llei d'ús i ensenyament del valencià, conscient de la vigència absoluta del principi d'igualtat i de la prohibició de discriminació per motiu de llengua, declara en l'article 4, que "(...) en cap cas es podrà seguir discriminació pel fet d'emprar qualssevol de les dues llengües oficials" de la Comunitat Valenciana.

Una de les conseqüències essencials que es deriven dels mandats continguts en els preceptes anteriorment esmentats és el dret que assistix qualsevol ciutadà, en les seues relacions amb l'Administració, a triar la llengua en què este desitge que es produïsquen les comunicacions i la tramitació dels expedients, i en sorgix el correlatiu deure de l'Administració de respectar esta elecció i d'emprar, al llarg de tot el procediment, l'idioma que haguera estat triat. D'acord amb això, l'article 11, anteriorment mencionat, declara que:

"(...) en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en les que hi haja altres interessats així ho manifesten, l'Administració actuant haurà de comunicar-los tot allò que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que fóra la llengua oficial en què s'haguera iniciat. 2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions es faran en la indicada pels interessats".

En el present expedient, però, la remissió d'una part essencial d'un informe en castellà, quan la llengua triada pel ciutadà ha sigut el valencià, no s'ajusta a estos mandats legals anteriorment exposats.

De conformitat amb tot el que hem dit, dirigim a **l'AJUNTAMENT D'OLOCAU**:

1r. **RECORDATORI** de deures legals. Se li recorda l'obligació de garantir que, en els servicis públics directament dependents de l'Administració pública, tinguen el suficient coneixement de valencià per a atendre amb normalitat el servici que tenen encomanat, de manera que no es produïska cap discriminació ni exigència de traducció.

2r. **RECOMANACIÓ** perquè adopte les mesures necessàries en l'àmbit de les seues competències o s'inste l'òrgan competent perquè, en tot cas, es garantisca el dret dels ciutadans a expressar-se en valencià en les instal·lacions on es van produir els fets objecte de la queixa, en els termes de l'anterior recordatori de deures legals.

3r. **RECORDATORI** dels deures legals que la Constitució i la legislació vigent imposen de respectar els drets lingüístics dels administrats i utilitzar en tots els procediments i en qualsevol forma de comunicació amb ells la llengua (valencià o castellà) elegida per ells.

D'acord amb la normativa citada, li agraïm que ens remeta en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste l'acceptació del recordatori de deures legals que es fa o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

En transcórrer el termini d'una setmana, la present resolució serà inserida en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana